

изнамбрятъ и създадатъ колкото се може по-вече разлики и спорове помбжду си. Тѣ вече не сж помислювали за туй, щото да осжществятъ своитѣ си стрѣмления, помагайки си взаимно и прѣдставяйки се прѣдъ Европа, като самостоятелна, добръ налучкана организация, силно скрепено съдружие, нѣ сж се грижили по-отдѣлно всички за своитѣ интереси и, за да ги осжществятъ и постигнатъ и за да могатъ да сѣднатъ единъ другиму на шия, тѣ сж тичали да се осланятъ днесъ на този, а утрѣ на онзи царъ. За това нито една отъ тѣзи държави, които въ началото на тоя вѣкъ се подигнахъ да търсѣтъ смѣтка на турското царство, до сега не е можла нито отъ далѣчь да достигне она напрѣдкъ, какъвто по право би могаль да се очаква, глѣдайки на тѣхнитѣ природни извори и даровитостта на народитѣ имъ. Тѣ по тоя начинъ сж допускали щото Австрия и Руссия да се бъркатъ въ тѣхната земя и да имъ се мѣсятъ въ най интимнитѣ домашни работи. „Австро Унгария иска Австрофили“, казва Шаръ-Планинеца, „на които националното единство да е послѣдня грижа; Руссия пѣкъ търси „вѣрни“, които да се вълнуватъ отъ мислитѣ въ XVIII вѣкъ и които, сами малко мислящи, всичката надѣжда да възлагатъ на Бога и на Руссия“.¹⁾

Въ тѣй погрѣшно схванатитѣ интереси и лѣжи причината на вѣчнитѣ вжтрѣшни сътрясения, които тѣзи държави сж търпѣли и които сж имъ прѣчили да търгнатъ по истинскитѣ и прави пѣтица къмъ консолидиранъето (укрѣпванъето) и къмъ напрѣдка, и чрѣзъ които тѣ, въ политическиятѣ европейски сфери, сж станжли пословични.

Но при сѣ това, и покрай всичкитѣ сътрясения и колебания, съ които се е отличаваль горѣ-долѣ краткия досегашенъ животъ на тия държави, явявали сж се въ тѣхъ единични мислящи политици, които сж умѣли да се издигнатъ надъ повърхността на късоглѣднитѣ гешевтарски възглѣди, които сж умѣли да поглѣднатъ и по-нататкъ отъ настоящето и които сж съзирали, какъ на баланскитѣ народи, заради тѣхното спасение, не е остаъло нищо друго освѣнъ да се събератъ въ купъ, да се съединятъ съ девизата: Балкана забалканскитѣ народи. Ний Сърбитѣ отъ наша страна можемъ само да се гордѣемъ съ това, че между тѣзи мислящи политици на балканскитѣ народи, особенно съ своята работа, се е отличилъ единъ нашъ

1). Гръцки мисли и т. н. „Отечество“ св. 104 стр. 636.